

Szakvélemény

Megbízó: Biatorbágy Város Önkormányzata

Készítő: Richnovszky Andor okl. növényvédő mérnök

Tárgy: a biatorbágyi patakpart közterület fáinak növényegészségügyi állapota, javaslat a problémák megoldására

A felkérés apropója, egy *Populus* sp fa spontán kettéhasadása, azonban az elmondások és a helyszín megtekintése korábbi jelentős számú fakidőlést, fa-lehasadást, jelentős méretű ágletörést igazolt. Az Önkormányzatnak a területről az elmúlt néhány évben 9 fát kellett az előbb említett okok valamelyike miatt a területről eltávolítani.

Előzmények: néhány évvel (2014) ezelőtt a jelezett terület (62 db fa) mintegy 1/3-ának történt meg az ultrahangos vizsgálattal kiegészített állapotfelmérése, melynek írásos változata az Önkormányzatnál fellelhető. Ez a vizsgálat már akkor jelezte, hogy a fák múltjából elmaradt, illetve a múltjában történt beavatkozások következménye erőteljes hatással volt a fák – már akkori – állapotára. Jelentős rovarbetelepedés, lárvakártétel mutatkozott a fák koronájának szinte minden rétegében, ugyanúgy a gyökérnyak táján is, mely kártételek bizonytalan jövőképet mutattak már akkor az említett fákról.

Ezek az akkori szakmai aggályok a mai napra valósággá váltak, és a kitermelés metszlapjának vizsgálata egyértelmű, jelentős mértékű rovarjárat mennyiséget mutatott, amely erőteljesen hozzájárult elsősorban az ágletörések, áglehasadások kialakulásában.

További előzmény, hogy a patakpart természetes növénytársulását mesterséges – azaz emberi – beavatkozással kezdték közterületté alakítani, amely alakításnál ma már nehezen megállapítható okok játszották a főszerepet a kiválasztásnál, és a fák akkori kezelésénél. Mindazonáltal a megmaradt – és mára a terület fő faállományát képező – elsősorban *Populus* és *Salix* fajok magukon viselik a vélhetően nem tervezetten hanem vészhelyzet kiváltotta okok miatt elvégzett beavatkozások nyomait. Szakszerűtlenül végzett koronaalakítások (igen magasra került súlypont, mely a kidőlés kockázatát növeli), közösségi célokat szolgáló beavatkozások a koronaformába, valamint a metszfelületek szakszerű lezárása nélkül hagyott fák – hozzáadva, hogy mindkét fafaj a rovarok kedvelt felvonulási területe – mára jelentős veszélyforrássá alakultak a parkot használó, valamint az ott élők számára!

Jelen állapot közlekedésveszélyesség tekintetében rendkívül kockázatos, vélhetően egyik hivatal sem vállalhatja tovább a komoly sérüléssel, vagy károkozással járó - sajnos semmilyen módszerrel előre nem jelezhető - I. II. osztályú (vagyis jelentős méretet és súlyt jelentő) oldalágak lehasadásával kialakuló helyzet felelősségét.

A szakvélemény célja annak ismertetése, hogy milyen lehetőségek látszanak a faállomány fenntartására, és biztonságosabbá tételére.

2019. szeptember 20-án újra bejárva a teljes területet, átnézve újra a teljes famennyiséget (62-9 db) két lehetőség körvonalazódott bennem:

- **A** a teljes faállomány azonnali leváltása (teljes terület megtisztítása, újraterelítése adott esetben még ebben az esztendőben)
- **B** ugyanezen cél elérés két max. három lépcsőben, a fokozatosság mentén, ezzel kevesebb

meglepetést, és traumát okozva a lakosság körében

Javaslatom a kivágandó fák helyében (mindamellet, hogy a magyar törvények darabszámban gondolkodnak) szoliter (egyedül álló) nagy terjedelmes koronát nevelő egyedek ültetése, folyamatos növényvédelem, és koronaalakítás mellett hosszú távra biztonságos környezetet létrehozása a patak város felőli oldalán. Mindemellet a patak és a közút közötti terület reorganizációját is javasolnám, az ott lévő szórvány fák eltávolítása mellett a patakparti környezetet kedvelő fafajból (fűzek) egy dekoratív fasor telepítése, és kinevelése.

Az **A** elképzelés választása esetén a megoldás kézenfekvő, teljes faállomány eltávolítása, és az eltávolítás utáni azonnali pótlás, telepítés elvégzése.

A **B** változathoz megjelöltük a szóba jövő fákat, a következők szerint:

(X) – a lehető leghamarabb kivágásra kerülő fa, ők a legveszélyesebb egyedek törés, vagy elhelyezkedés szempontjából (12 db)

(O) – ezek a fák a legstabilabbak, az ütemezés esetén ők kerülhetnek a sor legvégére (27 db)

(pont) – ezek a fák amelyeken jelentős gallyazást kell elvégezni abból a célból, hogy különösebb probléma nélkül ki tudják várni a facsere időpontját.(14 db)

Összegezve:

- a terület fái sem a közeli sem a távoli jövőben nem fognak tudni biztonságos környezetet biztosítani, eltávolításuk, leváltásuk feltétlenül szükséges, a megvalósítás ütemezése a fent említettek szerint politikai döntés kérdése

- a területre szakmai alapon szoliter (nagy tenyészterületű) platán és vadgesztenyefák ültetését javasolom, egyrészt a legdekoratívabb közterületi fáknak vélem, másrészt a nagy tenyészterület miatt a füvesíthető szabad terület mérete jelentősen növekedhet, ezáltal tágas, de emellet árnyas területek hozhatók létre

Pákozd, 2019. szeptember 21.

